

РЕПУБЛИКА СРПСКА ГРАД ЗВОРНИК

ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА ЗВОРНИК
СЛУЖБА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ, УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ И МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ

Светог Саве 124 75400 Зворник, Тел: 056/232-200, Факс: 056/232-221, www.opstina-zvornik.org, e-mail: zvornik@teol.net

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА АНКЕТЕ ПОСЛОВНОГ СЕКТОРА У 2020. ГОДИНИ

Зворник, 01.07.2020. године

1. УВОД

Служба за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу, односно Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу је у току мјесеца јуна 2020. године спровео анкетирање привредних субјеката са територије града Зворник са циљем анализе пословања пословног сектора и унапређења пословног окружења.

Анкета је упућена на електронске адресе 95 привредних субјеката у приватном власништву, Послодавци из јавног сектора (јавне установе, јавна предузећа, органи власти, фондови и сл.) нису били предмет анкете.

Укупно 22 привредна субјекта су попунила анкетни упитник.

Анкетним упитником су прикупљени одговори на 29 питања међу којима су била питања затвореног типа (са понуђеним одговорима), али и питања отвореног типа. Анкетни упитник је био подијељен у 11 дијелова.

2. АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА АНКЕТЕ

2.1. Основни подаци о привредним субјектима

У анкети су учествовали привредни субјекти који имају различите претежне дјелатности.

Табела 1. Преглед анкетираних привредних субјеката по претежним подручјима дјелатности

Подручје дјелатности	Број	%
Пољопривреда, шумарство и риболов	1	4,55%
Прерађивачка индустрија	8	36,36%
Грађевинарство	3	13,64%
Поправка моторних возила и мотоцикала	1	4,55%
Трговина на велико и мало	6	27,27%
Хотелијерство и угоститељство	2	9,09%
Административне и помоћне услужне дјелатности	1	4,55%
УКУПНО:	22	100%

Из претходне табеле се види да је највећи број анкетираних привредних субјеката из области прерађивачке индустрије (8) и из области трговине на велико и мало (6), док је најмањи број анкетираних привредних субјеката из области пољопривреде, шумарства и риболова (1) и из области административних и помоћних услужних дјелатности (1).

Табела 2. Преглед анкетираних привредних субјеката по облику организовања

Облик организовања	Број	%
Друштво са ограниченом одговорношћу (доо)	20	90,91%
Акционарско друштво (ад)	1	4,55%
Пољопривредна задруга (пз)	1	4,55%

Као што се може видјети, преко 90% анкетираних привредних субјеката су друштва са ограниченом одговорношћу (доо). То се могло очекивати с обзиром да управо друштва са ограниченом одговорношћу чине нешто више од 87% привредних субјеката на подручју града Зворника.

Табела 3. Број запослених у анкетираним привредним субјектима

Број запослених радника	Број	%
1-10	4	18,18%
10-50	13	59,09%
50-100	1	4,55%
100-200	2	9,09%
200+	2	9,09%

Претходна табела показује највећи број анкетираних привредних субјеката (13 или 59%) запшљавају између 10 и 50 радника, један између 50 и 100 радника, а по два између 100 и 200 и преко 200 радника. На основу тога се може закључити да су анкетом обухваћени привредни највећи привредни субјекти са подручја града Зворника и да се њени резултати могу сматрати релевантним.

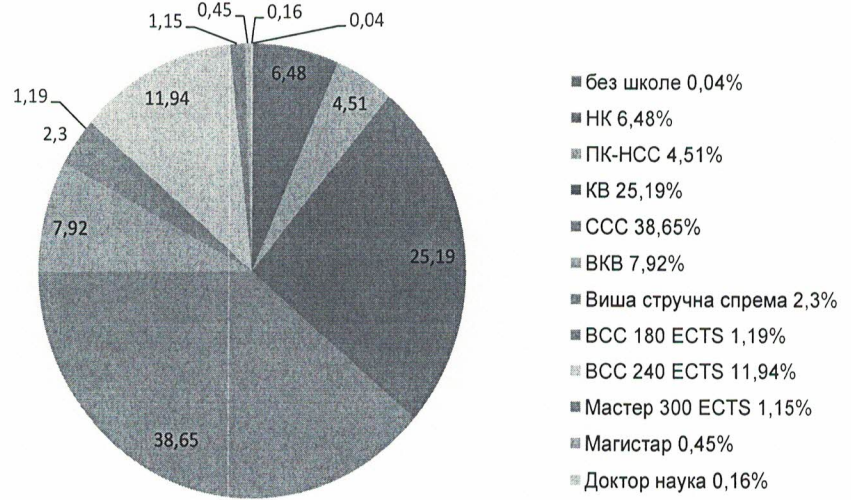
2.2. Радна снага

Испод је дат табеларни и графички приказ тренутног и планираног броја запослених у анкетираним привредним субјектима са одговарајућим квалификацијама.

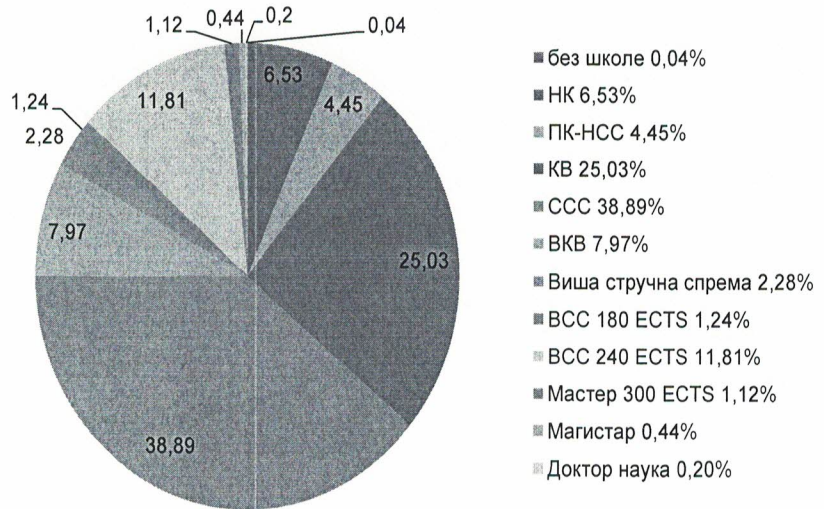
Табела 4. Квалификациона структура и број запослених у анкетираним предузећима

01.07.2020.		31.12.2020. године	
Степен стручне спреме	Број	Степен стручне спреме	Број
Без школе	1	Без школе	1
НК	158	НК	163
ПК-НСС	110	ПК-НСС	111
КВ	614	КВ	625
ССС	942	ССС	971
ВКВ	193	ВКВ	199
Виша стручна спрема	56	Виша стручна спрема	57
ВСС 180 ECTS	29	ВСС 180 ECTS	31
ВСС 240 ECTS	291	ВСС 240 ECTS	295
Мастер 300 ECTS	28	Мастер 300 ECTS	28
Магистар	11	Магистар	11
Доктор наука	4	Доктор наука	5
УКУПНО	2.437	УКУПНО	2.497

Графикон 1. Квалификациона структура запослених на дан попуњавања

Графикон 2. Квалификациона структура запослених, план за 31.12.2020.

Као што се може видјети, анкетирани привредни субјекти су на дан 01.07.2020. године запошљавали 2.437 запослених. Они планирају да до 31.12.2020. године запосле нових 60 радника тако да ће имати 2.497 радника што је за 2,40% више од тренутног броја запослених. То ће омогућити наставак вишегодишњег тренда повећања броја запослених и смањења броја незапослених на подручју града Зворника.

При томе истичу потребу за запошљавањем радника следећих занимања:

1. Заваривач,
2. Бравар-монтер,
3. Сервисер расхладних уређаја,
4. Обућарски техничар,
5. Возач моторних и теретних возила,
6. Трговац,
7. КВ аутолакирер,
8. КВ аутолимар,
9. Молер,
10. Конобар,
11. Кувар,
12. Рецепционер,
13. Металостругар,
14. Столар,
15. Грађевински техничар,
16. КВ електро струке,
17. КВ машинске струке,
18. Руковалац технолошке опреме,
19. Руковалац апарата,
20. Дипломирани инжењер технологије и
21. Дипломирани инжењер машинства.

Истовремено као недоступна наводе следећа занимања:

1. Заваривач,
2. Обућарски техничар,
3. Металостругар,
4. Конобар,
5. Кувар и
6. Грађевински инжењер.

Треба нагласити да се међу овим занимањима налазе и занимања која се не могу (нпр. грађевински техничар, столар, обућарски техничар), али и занимања која се могу (нпр. заваривач, кувар, конобар) стећи у образовним институцијама на подручју града Зворник. То значи да се у наредном периоду треба пажљиво приступити планирању уписне политике у средње стручне школе и остваривању сарадње са установама за образовање одраслих.

2.3. Сарадња са средњим стручним школама и установама за образовање одраслих

На претходни закључак се надовезује податак да је 18,18% анкетираних привредних субјеката имало прилику да учествуј, а да је 50% спремно да учествује у креирању уписних политика у средњим стручним школама.

У школској 219/2020 години је пет или 23% анкетираних привредних субјеката имало 100 ученика на практичној настави и то у следећим занимањима:

1. конобар,
2. кувар,
3. електричар,
4. заваривач,
5. обрађивач метала,
6. ауто-механичар и
7. ауто-електричар.

Истовремено је њих 14 или 63,64% указало спремност да прими ученике на практичну наставу.

Иако је њих 9 или 45,45% рекло да је запосленима у њиховом предузећу потребно додатно образовање, само четири или 22,73% је било упознато са могућностима образовања одраслих за занимања која су им потребна, седам или 31,82% је имало искуства са обуком одраслих у свом предузећу, а 12 или 54,55% је исказало спремност да обезбједи обуку на радном мјесту. С обзиром

на све ово, може се закључити да постоји потреба за јачом сарадњом привредног и образовног сектора.

2.4. Улагања/инвестиције:

Према подацима наведеним у анкетним упитницима, вриједност укупних улагања анкетираних привредних субјеката од оснивања је око **130.000.000 КМ**.

Улагања у 2019. години су износила око **27.800.000 КМ**. При томе су била доминантна улагања у реконструкцију, модернизацију, доградњу и проширење. Када је у питању структура улагања, највише се улагало у набавку машина, опреме и транспортних средстава.

Износ укупних улагања која су планирана у 2020. години су око **20.600.000 КМ**. И даље су доминантне врсте улагања реконструкција, модернизација, доградња и проширење, али се код техничке структуре улагања уз набавку машина, опреме и транспортних средстава појављује изградња грађевинског простора и објеката.

Иако је приметан пад износа укупних улагања (за 26%), може се рећи да је он и даље висок.

2.5. Фактори пословног окружења

Код фактора пословног окружења, анкетираним привредним субјектима је била понуђена могућност да означе три од осам фактора од који по њима највише утичу на пословно окружење.

Анкетирани привредни субјекти су најчешће означавали економске факторе (20 или 91%), а то су ниво и флукуација привредне активности, стопа незапослености и запослености, цијена рада, добара и услуга, инфлација, каматне стопе те нивои пореза и доприноса. Више од 50% (12) их је означило демографске факторе, 40% (9) политички амбијент и легислативу, 36% (8) технологију, а 31% (7) друштвене факторе као одлучујуће факторе. Најређе су означавали конкуренцију из земаља у окружењу (4 или 18%) и на глобалном нивоу (2 или 9%).

Све то значи да се у наредном периоду прије свега треба радити на унапређењу економских фактора као одлучујућих фактора пословног окружења и то у сарадњи са републичким органима власти и финансијским институцијама.

2.6. Утицај пандемије вируса корона на пословање

Укупно 20 или 90% анкетираних привредних субјеката се изјаснило да је пандемија вируса корона негативно утицала на њихово пословање. Рад је био забрањен за три или 13%, ограничен за 17 или 77% и нормалан за 2 или 9% анкетираних привредних субјеката.

Код већине анкетираних привредних субјеката је дошло до пада промета, смањења тржишта, отежаног извоза робе, смањења расположиве радне снаге, отежаног превоз робе, пада продаје, поскупљења набавке репроматеријала и сировина, смањења обима производње, обустављања промета са иностраним партнерима, скраћивања радног вријемена, итд.

Отуда потреба за осмишљавањем посебних програма подршке за ове, али и све друге привредне субјекте чије пословање је угрожено пандемијом вируса корона.

2.7. Комуналне дјелатности/услуге

Привредни субјекти су имали прилику да оціене квалитет и цијену комуналних услуга у граду Зворник оціенама од 1 до 5.

Табела 5. Просјечне оціене квалитета комуналних дјелатности/услуга

	Комуналана дјелатност/услуга	Просјечна оціена
1.	Производња и испорука воде	3,81
2.	Јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају	3,77
3.	Тржничка дјелатност	3,68
4.	Погребна дјелатност	3,63

5.	Чишћење јавних површина у насељеним мјестима	3,59
6.	Производња и испорука топлотне енергије	3,54
7.	Димњачарска дјелатност	3,50
8.	Одржавање, уређивање и опремање јавних зелених и рекреационих површина	3,50
9.	Пречишћавање и одвођење отпадних вода	3,45
10.	Збрињавање отпада из стамбених и пословних простора	3,45
11.	Управљање кабловским канализацијама за комуникацијске каблове и системе	3,40
12.	Одржавање јавних саобраћајних површина у насељеним мјестима	3,40
13.	Одвођење атмосферских падавина и других вода са јавних површина	3,31
14.	Пречишћавање и одвођење отпадних вода	3,31
15.	Јавна расвјета у насељеним мјестима	2,68
16.	Одржавање јавних тоалета	2,50
17.	Управљање јавним просторима за паркирање возила	2,10

Као што се може видјети, највећу просјечну оцјену је добила комунална дјелатност/услуга производња и испорука воде (3,81). С обзиром да се остале просјечне оцјене крећу између 3,77 и 2,10, јасно је да постоји потреба за унапређење квалитета свих комуналних дјелатности/услуга.

Цијену комуналних услуга, анкетирани привредни субјекти могли су оцјенити са четири понуђена одговора. Понуђени одговори су били: ниска цијена, прихватљива цијена, висока цијена и не знам. Као прихватљиве су означили цијене 10 комуналних услуга, а код преосталих седам су се најчешће одлучивали за опцију "не знам". То треба повезати са оцјенама квалитета комуналних дјелатности/услуга и имати у виду приликом рјешавања тог питања.

2.8. Утицај локалних административних такси на пословање

Анкетирани привредни субјекти су имали могућност да опишу утицај локалних административних такси на њихово пословање.

Њих 60% је истакло да су локалне административне таксе прихватљиве и да погодују пословном амбијенту. Осталих 40% сматра да су локалне административне таксе високе и да негативно утичу на пословање те да висина одређених такси захтјева ревизују. То се посебно односи на ренту и накнаду за уређење градског грађевинског земљишта, комуналне таксе, комуналне таксе за истицање пословног имена и комуналне накнаде.

Овдје треба нагласити да је Скупштина града Зворник у вријеме провођења анкете усвојила Одлуку о утврђивању накнаде за уређење градског грађевинског земљишта за 2020. годину и Одлуку о измјенама Одлуке о комуналним таксама којима су предвиђена одређена смањења цијена.

2.9. Подстицајна/бесповратна средства

У овом дијелу анкете понуђено је пет одговора и опција "друго", уз обавезно навођење приједлога. Анкетирани привредни субјекти су могли да означе по двије активности за које су им потребни подстицаји локалне управе, виших нивоа власти или страних донатора

Најчешће су означавали подстицаје за запошљавање радника (18) и набавку опреме (11). Пословно савјетовање је најрјеђе означена активност (2) за коју су потребни подстицаји.

Под другим активностима су наводили подршку при куповини већег пословног простора, подстицаје за набавку еколошки прихватљивих возила и веће субвенције нерентабилних линија градског превоза. На основу тога се може закључити да приоритет треба дати реализацији Програма подршке запошљавању и samozapoшљавању незапослених лица од стране Градске управе Зворника, као и ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске те развијању нових програма суфинансирања набавке опреме.

2.10. Приједлози/иницијативе за унапређење пословног окружења

У овом дијелу анкете привредни субјекти су могли да истакну своје приједлоге или дају иницијативе те да означе на који ниво власти се ти приједлози или иницијативе односе. Укупан број приједлога/иницијатива је седам (7) и они су наведени у табели испод.

Табела 6. Приједлози и иницијативе за унапређење пословног окружења

Р.бр.	Приједлог/иницијатива	Надлежни орган власти
1.	Сузбијање нелојалне конкуренције због дампинг цијена такси превоза	Град/Влада РС
2.	Организовати пословне сусрете и радити на повезивању привредника	Град
3.	Изградња тунела за транзитни саобраћај од Каракаја до Дивича	Град/Влада РС
4.	Побољшати комуникацију Градске управе са привредницима и чешће организовати међусобне сусрете	Град
5.	Већа подршка пољопривредној производњи и промоција органске производње	Град/Влада РС
6.	Подршка привредницима кроз програме пословног савјетовања	Град/Влада РС
7.	Побољшање саобраћајне инфраструктуре у Каракају (изградња кружних токова)	Град
8.	Остварити већу сарадњу са међународним организацијама и фондовима кроз пројекте подршке пољопривредним произвођачима (ИФАД)	Град

Може се очекивати да ће успостављање и рад Привредног савјета допринети реализацији наведених приједлога/иницијатива. Поред тога, треба остварити комуникацију са надлежним републичким и државним органима власти те успоставити сарадњу са републичким, државним и међународним удружењима и организацијама које могу пружити тражене услуге.

3. ЗАКЉУЧАК

На крају се може закључити да јавни и приватни сектор треба да заједнички раде на стварању повољног пословног окружења. Неопходно је више размјене информација између ова два сектора – јавни сектор мора бити спреман да уважи примједбе и приједлоге приватног сектора и при томе унаприједи своје услуге за приватни сектор, а приватни сектор мора бити више активан у процесима које иницира јавни сектор.

Анализа је показала незадовољство економским факторима који утичу на пословање и одређеним комуналним услугама што представља простор за унапређење рада и побољшања услуга Градске управе града Зворник. Поред тога, потребно је унаприједити однос Градске управе са приватним сектором кроз чешће и непосредне контакте.

Број: 11-сл/20

Датум: 01.07.2020. године

НАЧЕЛНИК СЛУЖБЕ

Милош Томић